

УДК (UDC) 327.82 : 061.1

DOI: 10.26693/AHPSXXI2023.06.108

FEATURES OF PUBLIC DIPLOMACY IMPLEMENTATION BY MIDDLE POWER STATES

Liudmyla Vovchuk,

e-mail: luda_vovchuk@ukr.net

ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-8324-5235>

*Petro Mohyla Black Sea National University,
Ukraine, 54003, Mykolaiv, 68 Desantnykiv, 10*

Diana Kovalenko,

e-mail: diadosiy2@gmail.com

ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-9366-1531>

*Petro Mohyla Black Sea National University,
Ukraine, 54003, Mykolaiv, 68 Desantnykiv, 10*

Abstract

The article discloses the mechanisms and tools of public diplomacy of Canada, the Kingdom of Norway and the Kingdom of Sweden as middle power states. Middle-power states are perceived as having lower power indicators compared to great powers, but despite the lower level of power indicators, they are able to exert significant influence at the same level. And it is public diplomacy that provides medium-power states with opportunities to gain influence in the international space, which is significantly beyond their capabilities.

Canada's public diplomacy is aimed at promoting its democratic principles of social development, and Canada promotes its experience in this area. The peculiarity of Canada as a country that uses the mechanisms of public diplomacy is that all actions of relations with foreign partners are mainly centralized and carried out through authorized government agencies. Over the course of several decades, Norway has transformed from a country whose economy was based on natural resources to a high-tech society. Norwegian companies are working on the development of efficient, environmentally safe and high-tech methods in order to increase the productivity of the industry and increase the qualification potential.

In recent years, Sweden has also established itself as a leading global technology centre, which is confirmed by high indicators of enterprise indices. Sweden's public diplomacy at the current stage is actively developing in the Internet space; its development is taking place through the launch of information portals about the state, active activities in social networks. The direction of digital diplomacy, which is one of the key areas in the field of Swedish foreign policy, is gaining significant development.

Thus, states of middle power, such as Canada, Norway and Sweden, are able to act as active players in the field of public diplomacy. Authority in the international arena, the use of soft power, reliability, and active international cooperation, in particular with non-state international organizations based on shared values, are a powerful combination of tools for middle power states. And public diplomacy is a tool that can contribute to the development of the state's strategic international positioning in the international arena.

Keywords: public diplomacy, middle power states, Canada, the Kingdom of Norway, the Kingdom of Sweden

ОСОБЛИВОСТІ РЕАЛІЗАЦІЇ ПУБЛІЧНОЇ ДИПЛОМАТІЇ ДЕРЖАВАМИ СЕРЕДНЬОЇ СИЛИ

Людмила Вовчук,

e-mail: luda_vovchuk@ukr.net

ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-8324-5235>

*Чорноморський національний університет імені Петра Могили,
Україна, 54003, Миколаїв, 68 Десантників, 10*

Діана Коваленко,

e-mail: diadosiy2@gmail.com

ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-9366-1531>

*Чорноморський національний університет імені Петра Могили,
Україна, 54003, Миколаїв, 68 Десантників, 10*

Анотація

У статті розкрито механізми та інструменти публічної дипломатії Канади, Королівства Норвегія та Королівства Швеція як держав середньої сили. Держави середньої сили сприймаються як такі, що володіють меншими показниками сили щодо великих держав, проте незважаючи на нижчий рівень показників сили, вони здатні здійснювати значний вплив на такому ж рівні. І саме публічна дипломатія забезпечує державам середньої сили можливості для отримання впливу у міжнародному просторі, який значно виходить за межі їх можливостей.

Публічна дипломатія Канади спрямована на пропаганду своїх демократичних принципів соціального розвитку, Канада пропагує свій досвід у цій сфері. Особливість Канади як країни, яка використовує механізми публічної дипломатії, полягає в тому, що всі дії зв'язків з іноземними партнерами носять переважно централізований характер і здійснюються через уповноважені державні відомства. Протягом кількох десятиліть Норвегія перетворилася з країни, економіка якої ґрунтувалася на природних ресурсах, на суспільство високих технологій. Норвезькі компанії працюють над розвитком ефективних, екологічно безпечних та високотехнологічних методів з метою зростання продуктивності індустрії та підвищення кваліфікаційного потенціалу.

За останні роки Швеція також зарекомендувала себе як провідний світовий технологічний центр, що підтверджується високими показниками індексів підприємств. Публічна дипломатія Швеції на сучасному етапі активно розвивається в інтернет-просторі, відбувається її розвиток шляхом запуску інформаційних порталів про державу, активної діяльності у соціальних мережах. Значного розвитку набуває напрям цифрової дипломатії, яка є однією із ключових у сфері шведської зовнішньої політики.

Таким чином, держави середньої сили, такі як Канада, Норвегія і Швеція, здатні виступати активними гравцями у сфері публічної дипломатії. Авторитетність на міжнародній арені, застосування м'якої сили, надійність, активна міжнародна співпраця, зокрема й із недержавними міжнародними організаціями, що базуються на спільних ціннісних орієнтирах, виступають потужною комбінацією інструментів для держав середньої сили. А публічна дипломатія - інструментом, який може сприяти розвитку стратегічного міжнародного позиціонування держави на міжнародній арені.

Ключові слова: публічна дипломатія, держави середньої сили, Канада, Королівство Норвегія, Королівство Швеція

Постановка проблеми. Публічна дипломатія як найважливіший додатковий спосіб досягнення зовнішньополітичних цілей держави набуває особливої актуальності у зв'язку зі зміною геополітичної картини світу під впливом глобальних процесів. Вона займається вивченням та інформуванням зарубіжної аудиторії, а також встановленням контактів із нею.

Держави середньої сили сприймаються як такі, що володіють меншими показниками сили щодо великих держав, проте незважаючи на нижчий рівень показників сили, вони здатні здійснювати значний вплив на такому ж рівні. І саме публічна дипломатія забезпечує державам середньої сили можливості для отримання впливу у міжнародному просторі, який значно виходить за межі їх можливостей. Саме тому актуальним є аналіз особливостей реалізації публічної дипломатії такими державами середньої сили, як Канади, Королівства Норвегія та Королівства Швеція.

Аналіз попередніх досліджень та публікацій. На сьогоднішній день ми маємо низку наукових праць як серед вітчизняних, так і закордонних дослідників, присвячених дослідженню публічної дипломатії та її особливостей. Однак, малодослідженим залишається аспект публічної дипломатії саме держав середньої сили, серед яких на особливу увагу заслуговують такі країни як Канада, Норвегія, Швеція, де пріоритетним є мультилатералізм.

Еволюція та реалізація публічної дипломатії Королівств Норвегії і Швеції представлена у роботах Л. Вовчук і Т. Белінської (Vovchuk & Belinska, 2019, 2020), О. Ганзій (Hanzii, 2021). Особливостям публічної дипломатії держав середньої сили приділяють увагу у XXI ст. Р. Заєцький, А. Шуляк і О. Фесик (Zajęcki, Shuliak & Fesyk, 2020), Т. Поуп (Pope, 2015). Twitter як інструмент публічної дипломатії Швеції є предметом дослідження Г. Хоффман (Hoffmann, 2013).

Метою дослідження є аналіз особливостей реалізації публічної дипломатії державами середньої сили на прикладі Канади, Королівств Норвегія та Швеція.

Методи та прийоми дослідження. Дослідження публічної дипломатії держав середньої сили здійснено за допомогою методів аналізу, синтезу та узагальнення, аналітичного, інституційного, структурно-функціонального і порівняльного аналізів. Також проблемно-хронологічний метод, який дав змогу простежити еволюцію державної політики у сфері публічної дипломатії Норвегії, Швеції та Канади.

Виклад основного матеріалу. Держави середньої сили здатні виступати активними гравцями у сфері публічної дипломатії. Такі ресурси держави середньої сили, як авторитетність на міжнародній арені, застосування м'якої сили, надійність, активна міжнародна співпраця, зокрема й із недержавними міжнародними організаціями, що базуються на спільних ціннісних орієнтирах, виступають потужною комбінацією (Hanzii, 2021: 118).

На сьогоднішній день одними з таких держав є Канада, Норвегія, Швеція. Основою формування публічної дипломатії Канади є ліберальний інтернаціоналізм, який оформився в країні як наукова течія після закінчення Другої світової війни і досі залишається одним із важливих інструментів зовнішньополітичного аналізу. У післявоєнний період Міністерство закордонних справ Канади розробило концепцію функціоналізму та держави «середнього рангу», в основі якої є теорія мультилатералізму. Основоположниками цієї теорії були такі відомі канадські політики та дипломати, як Л. Сен-Лоран, Л. Пірсон, Е. Рейд. Вони вбачали у багатосторонній дипломатії головний інструмент забезпечення миру та економічного процвітання шляхом переговорів, компромісів та досягнення консенсусу.

Мультилатералізм розглядався ними як спосіб демонстрації канадської ідентичності, відмінностей у її позиціях від підходів інших країн, насамперед США та Великобританії. Канадський мультилатералізм має і виражену гуманітарну спрямованість. Введено у науковий обіг поняття «людський інтернаціоналізм»

(humane internationalism) означало міжнародну діяльність, спрямовану на захист прав населення у конфліктних зонах, яка здійснювалася превентивними методами.

В основі Канади й вектор антимілітаризму, який передбачає нечисленність канадської армії, низький рівень військового бюджету країни, відсутність обов'язкової військової повинності, неядерний статус держави, активна участь у процесі роззброєння, а також реалізація успішних миротворчих ініціатив. Показниками відкритості, як вважають канадські експерти, є полегшена, порівняно з іншими країнами, процедура надання подвійного громадянства, всебічне проникнення іноземного капіталу в економіку (Government of Canada Annual Report, 2013).

Публічна дипломатія Канади спрямована на пропаганду своїх демократичних принципів соціального розвитку. Застосовуючи механізми публічної дипломатії, Канада розвиває централізовано зв'язки з іноземними партнерами, через уповноважені державні відомства. Приватний сектор може брати участь у відповідних програмах, але на партнерських підставах та під державним контролем. Що є традиційно для цієї країни, коли мова йде про витрати національних ресурсів.

Реалізація публічної дипломатії в Канаді активно здійснюється й в освітній сфері. Міжнародна освіта є важливою опорою довгострокової конкурентоспроможності Канади. Канадці, які навчаються за кордоном, знайомляться з новою культурою та ідеями, стимулюючи інновації та розвиваючи важливі міжкультурні навички. Студенти з-за кордону, які навчаються в Канаді, сприяють її економічному розвитку. Вища освіта в Канаді, на відміну від ряду європейських країн, платна, тому кожен університет самостійно вирішує питання про необхідність фінансової підтримки студентів, у тому числі й іноземних (Government of Canada Annual Report, 2013).

Багато канадських навчальних закладів експортують такі послуги, як ліцензування навчальних програм, технічне та професійне навчання, часто саме за допомогою Служби комісара з торгівлі Канади (TCS). Роблячи це, вони поширюють канадські цінності та імпортують нові ідеї, а також отримують економічні прибутки для Канади. Так, у 2018 р. іноземні студенти (721 тис.) в Канаді зробили внесок у ВВП країни приблизно на 21,6 мільярда доларів і створили майже 170 тис. робочих місць для середнього класу Канади. Лише у 2018 р. майже 54 тис. колишніх іноземних студентів стали постійними жителями Канади.

У 2019 р. Міністр зайнятості, розвитку робочої сили та праці Канади А. Гайду оголосила про запуск нової Канадської стратегії міжнародної освіти (IES – International Education Strategy) «На основі успіху». IES включає п'ятирічну пілотну програму Outbound Student Mobility Pilot (2019-2024 pp.), яка допоможе студентам після середньої школи з витратами на навчання або роботу за кордоном. Програма також зосереджена на підтримці недостатньо представлених студентів (наприклад, студентів з корінного населення, студентів із менш привілейованих сімей, студентів з обмеженими можливостями) у розвитку навичок, необхідних для досягнення успіху в умовах дедалі більшої глобалізації та зміни економіки (Building on success: International Education Strategy, 2019).

П'ятирічний пілотний проект має щороку підтримувати до 11 тис. студентів коледжів і університетів для навчання або роботи за кордоном відповідно до ширших пріоритетів уряду Канади. Фінансова допомога становить від 5 000 до 10 000 доларів на рік. Традиційними країнами для навчання канадських студентів й надалі залишаються США, Великобританія, Франція та Австралія. Однак, акцент був зроблений й на заохоченні канадських студентів до навчання за кордоном в менш традиційних місцях, зокрема в Азії та Латинській Америці, що тим самим має сприяти отриманню спеціальних знань і нових економічних зв'язків із цими регіонами. Азія, безпосередньо представляє значну стратегічну можливість для Канади: з прогнозами майбутнього зростання і важливими культурними та діловими зв'язками в регіоні важливо, щоб більше канадців шукали там можливості для роботи та навчання (Building on success: International Education Strategy, 2019: 7).

Використання механізмів «м'якої сили» та участь у вирішенні міжнародних гуманітарних та інших проблем займає одне з ключових місць у системі національних пріоритетів Канади (глобальні зміни клімату, міжнародна міграція, питання аборигенів, Арктики та ін.). Її позиції, як і підходи інших держав, відображають складність та неоднозначність гуманітарної проблематики в сучасному світі, тісний зв'язок з політикою, економікою, військово-стратегічними питаннями, міжнародним співробітництвом, духовними цінностями, національними традиціями.

Успіх у цій області сприяє підвищенню авторитету країни у світі, спростовуючи аргументи про перетворення Канади на маргінального гравця на міжнародній арені. Незважаючи на поточні труднощі економічного характеру, спостерігається певна спадкоємність урядів, що діють у Канаді, у використанні у зовнішній політиці вже традиційних для Канади механізмів «м'якої сили».

Гуманітарний напрямок розвивається в рамках мультилатералістської традиції і глобального вектору зовнішньої політики Канади, що, однак, не ставить під сумнів пріоритетність канадсько-американських відносин у її зовнішньополітичному порядку денному. Головними суб'єктами застосування цих механізмів у Канаді були і залишаються США та інші розвинені в економічному плані країни. Це пов'язано з відносно недавнім колоніальним минулим країни, великою економічною залежністю від південного сусіда, труднощами у становленні канадської ідентичності та збереженні єдності нації.

Канадська модель сприяння розвитку, що відображає загальні тенденції міжнародної політики в даній галузі, має ряд особливостей, обумовлених своєрідністю політичної культури та масовою свідомістю канадців. Зміна географічних та соціальних пріоритетів, звуження кола одержувачів фінансування свідчать про корегування політики, що здійснюється. Вона є частиною загального перегляду міжнародним співтовариством стратегії сталого розвитку з метою підвищення ефективності результатів. Майбутнє програм щодо потужності також безпосередньо залежить від стану світової економіки та подолання посткризових явищ (Laws Website Canadian Multiculturalism Act).

Найбільш успішною для підвищення міжнародного іміджу країни можна вважати активну роботу з етнічними діаспорами Канади та іммігрантами, включаючи систему відбору, прийому та надання громадянства переселенцям. Так, Канада була серед країн, які прийняли 25 тис. сирійських біженців (O'Shea, 2016).

Як зазначає колишній прем'єр-міністр країни Дж. Кларк, Канада має мобілізувати свої можливості «м'якої сили», щоб бути рівним партнером з тими, хто має «тверду силу». Застосування у зовнішній політиці «м'якої» сили, забезпечує Канаді, яку відносять до держав «середнього рангу», міжнародний авторитет і місце серед провідних країн світу.

Все активніше інструменти публічної дипломатії застосовуються Норвегією. Протягом буквально кількох десятиліть Норвегія перетворилася з країни, економіка якої ґрунтується на природних ресурсах і суспільстві високих технологій. Норвезькі компанії працюють над розвитком ефективних, екологічно безпечних та високотехнологічних методів з метою зростання продуктивності індустрії та підвищення кваліфікаційного потенціалу. Зробивши пріоритет на дослідницькій та інноваційній діяльності, на спільній співпраці із закордонними компаніями, уряд Норвегії сприяв накопиченню національного досвіду і знань у нових галузях, включаючи програмне забезпечення, комунікаційні технології, космічні та інженерні галузі, біотехнології.

Індустрія інформаційних та комунікаційних технологій (ICT) стала новим національним флагманом країни. На разі ці технології є другою за величиною галуззю в Норвегії з точки зору збуту продукції. Норвезькі компанії також зробили революційні спроби в галузі телемедицини та дистанційного навчання.

Норвегія провадить активну реалізацію публічної дипломатії як всередині країни, так і на міжнародній арені. Так, країна бере участь у мирних переговорах у

Філіппінах, Колумбії, Гватемалі, Шрі-Ланці, на Балканах і Близькому Сході, позиціонуючи себе миротворцем, третейським суддею. Саме миротворчість є першою платформою, навколо якої формується представлення Норвегії світові. Країна, що обіймає перші позиції у провідних рейтингах, що вимірюють якість життя, якість системи охорони здоров'я, стабільність, свободу преси, рівень прибутків тощо (Trofymenko, 2017: 383).

Через Норвезьке агентство з питань співробітництва в галузі розвитку (NORAD) Норвегія сприяє допомозі африканським, азійським, латиноамериканським та близькосхідним країнам у питаннях освіти громадян, прав людини та належного управління. Низка цих країн отримують організаційну та фінансову допомогу від Норвегії для вирішення ключових питань освіти, захисту прав людей, судового сектору, демократичних засад та ін.. (Vovchuk & Belinska, 2020: 109-110).

З повномасштабним вторгненням Росії на територію України (24 лютого 2022 р.), Норвегія під егідою Норвезької організації допомоги людям (Norwegian People Aid – NPA) з березня 2022 р. реалізувала в Україні програму з надання допомоги постраждалим від російської агресії українцям. Програма спрямована на захист цивільного населення, психічне здоров'я, запобігання і реагування на сексуальне та гендерне насильство, захист від жорстокого поводження та порушень міжнародного права, у тому числі міжнародного права прав людини. Разом з українськими партнерами NPA надає спеціалізовані послуги захисту у регіонах, які найбільше постраждали від конфлікту (Харківська, Київська області) і які стали транзитними вузлами для внутрішньо переміщених осіб (Дніпропетровська та Львівська області) (Ukraine, 2023).

З початку війни Норвегія виділила приблизно 2,6 млрд. норвезьких крон на гуманітарну допомогу. А на початку 2023 р. було ухвалено рішення про виділення ще 55 млрд. норвезьких крон (Norway increases humanitarian support for civilians in Ukraine, 2023).

Невід'ємною складовою публічної дипломатії Норвегії є її культура, яка міцно пов'язана з історією та географічним положенням країни, тяжіючи корінням до традицій вікінгів, середньовічної «епохи величі» та саг. Особлива увага у даному випадку приділяється сільській культурі, яка асоціюється з красою норвезької природи – ліси, гори, ріки, озера, моря. Країна з неймовірно цікавими традиціями і звичаями, зі спокійними та урівноваженими людьми. Саме через цю призму уряд Норвегії поширює представлення країни як одну з найбільш перспективних держав, яка готова прийняти нових гостей.

У квітні 2021 р. уряд країни ухвалив «Національну туристичну стратегію 2030», яка передбачає розвиток туризму майбутнього, забезпечення рентабельності туристичних підприємств, популяризацію сільських регіонів і перетворення Норвегії на туристичний цент світу. Однією з передумов до ухвалення цієї стратегії послугувала пандемія Covid-19, від якої норвезька туристична сфера зазнала значних збитків (National Tourism Strategy, 2021). Адже, до 2019 р. щорічне число туристів у Норвегії сягало 4,7 млн. осіб. Норвегія надає найрізноманітніші можливості проведення відпустки. Для туристів представлений найширший спектр пам'яток, від народних музеїв до унікальних природних об'єктів (Surma, 2015: 221).

Наступною важливою платформою реалізації публічної дипломатії Королівства Норвегія є освітня сфера. Можливість надання освіти іноземним студентам розглядається як один із важливих інструментів «м'якої сили», який тим самим сприяє привернення уваги до країни міжнародного співтовариства. Норвезька освітня політика заснована на принципі загальних рівних прав на освіту для всіх членів товариства, незалежно від їх соціально-культурної приналежності та місця проживання. Основним завданням навчальних закладів є не лише впровадження знань та прививання культурних навичок, а й задоволення суспільних потреб, забезпечення загального добробуту.

Викладання в норвезьких школах спрямоване на індивідуальний розвиток здібностей та навичок учнів. Спеціальне навчання передбачено для людей з

фізичними або розумовими вадами, для тих, у кого через певні обставини, немає можливості відвідувати школу. Значна увага приділяється наданню повної середньої освіти учням, які належать до мовної меншини (Sigta, 2015: 221).

Усі шкільні заклади країни є безкоштовними для громадян королівства, але платними – для іноземних, які до всього мають знати норвезьку мову (Osvita ta navchannia v Norvehii, 2023). У той же час більшість університетів країни є безкоштовними для іноземців. За даними 2023 р. таких налічується 15: Норвезький університет науки і техніки, Норвезький університет наук про життя, Північний університет, Університет/коледж Осфолда, Університет Агдера, Університет Осло, Арктичний університет Норвегії, Бергенський університет, Університет Південно-Східної Норвегії й ін. (15 bezkoshtovnykh universytetiv Norvehii..., 2023).

За останні десятиліття Норвегія все активніше застосовує інструменти «м'якої сили», які сприяють розширенню можливостей впливу країни на міжнародні процеси. У Норвегії створено низку державних компаній для зміцнення «м'якої влади», серед яких телебачення і радіомовлення, культурні та освітні програми, молодіжні фонди, туризм. Акцент на використання державами військової сили як пріоритетний засіб забезпечення власної безпеки зміщується в сторону гнучких факторів. Стратегії непрямих дій та «м'якої сили» в даний час є найбільш ефективними засобами ведення геополітичної боротьби на міжнародній арені, які використовуються з метою ослаблення реальних та потенційних держав-противників.

Держави середньої сили за допомогою публічної дипломатії можуть сприяти посиленню солідарності та розвитку демократичних цінностей; слугувати каталізатором для обговорення актуальних питань міжнародного порядку денного шляхом збільшення уваги до них (серед таких ключове значення мають питання розвитку економіки, боротьби із несправедливістю, дискримінацією, корупцією, інформаційними загрозами і питання зміни клімату); стимулювати розвиток багатостороннього співробітництва з питань ключових інтересів; формувати протидію авторитарним ідеям та режимам, уникаючи при цьому прямої конфронтації.

Згідно із доповіддю Міністерства закордонних справ Швеції «Про розвиток шведської зовнішньополітичної служби у світі» публічна дипломатія розглядається як важливе доповнення, а інколи і як альтернатива традиційній дипломатії (Summary of Swedish Ministry of Foreign Affairs).

Шведська публічна дипломатія націлена на створення міжнародно визнаного образу, який би забезпечив державі вплив на міжнародній арені. Шведський зовнішньополітичний інтерес полягає в обміні інформацією для розвитку торгівлі і туризму, а також для розширення міжнародних контактів, що в свою чергу сприяло б розвитку шведського суспільства. Ці завдання були покладені на Шведський інститут (Svenska institutet), який формально пов'язаний зі шведським урядом через співпрацю з його міністерствами. Тому, й діяльність Шведського інституту безпосередньо узгоджується з урядом (Hanzii, 2021: 118).

Базисом для створення іміджу шведської держави виокремлено такі ціннісні орієнтири як: прогресивність, відкритість, чесність, усвідомленість, автентичність, інноваційність. Для просування ідей «Brand Sweden» Швеція відкрила віртуальне дипломатичне представництво та стала першою державою, яка зробила такий крок (Hoffmann, 2013: 105).

Швеція стабільно займає лідерські позиції у рейтингу The Soft Power: 2018 р. – 8 місце; 2019 – 4 місце. Що пов'язано у більшій мірі з її політикою нейтральності, згідно з якою вона зобов'язується не приєднуватися до військових блоків і не брати участі у війнах. Натомість з 1956 р. шведські військові активно залучені до міжнародних миротворчих операцій під егідою ООН. Цей факт держава активно використовує для стратегії м'якої сили, просуваючи свій імідж як гуманітарної суперсили.

Швеція – одна з країн-лідерок за ступенем толерантності та гендерної рівності. У 2014 р. вона проголосила феміністичну зовнішню політику як основу боротьби за

рівність між жінками та чоловіками й за захист вразливих верств населення (Kovach, 2021).

Крім прогресивних політичних практик, великий внесок до м'якої сили країни робить її економічна діяльність. Парадокс полягає в тому, що Швеція є водночас державою загального добробуту (а такі мають репутацію доволі слабких гравців на економічній арені), але й водночас однією з найефективніших економік світу. За останні роки Швеція зарекомендувала себе як провідний світовий технологічний центр, що підтверджується високими показниками індексів підприємств.

Візитною карткою цієї країни є її боротьба за збереження навколишнього середовища. Швеція – країна № 1 у сфері захисту довкілля, адже ще із середини минулого століття вона почала використовувати відновлювальні джерела енергії та зменшувати викиди вуглекислого газу в атмосферу. У рейтингу Global Soft Power Index компанії Brand Finance країна набрала 6,2 з 10 балів у категорії «Захист довкілля», що є одним із найкращих результатів. Її випередила лише Норвегія із показником 6,6 балів (Kovach, 2021).

Публічна дипломатія Швеції на сучасному етапі активно розвивається в інтернет-просторі, відбувається її розвиток шляхом запуску інформаційних порталів про державу, активної діяльності у соціальних мережах. Значного розвитку набуває напрям цифрової дипломатії, яка є однією із ключових у сфері шведської зовнішньої політики (Markushina & Parfenenok, 2002: 82).

Серед найбільш вагомих є сайт Swedish Foreign Policy Stories (Зовнішньополітичні історії Швеції), який робить значний акцент на популяризацію Швеції серед міжнародної спільноти. На сайті можна знайти безліч фільмів, зображень і текстів про країну, які спрямовані на розуміння цієї країни (Swedish Foreign Policy Stories).

Наступним важливим напрямом посилення «м'якої сили» Швеції є просування власних політичних цінностей за кордоном, а також надання системної підтримки громадським ініціативам та державним реформам за кордоном. Яскравим прикладом може послугувати Україна, де обсяги шведської підтримки сягають близько 175 млн. євро (найбільший показник серед усіх країн Східної Європи). Основними напрямками співпраці Стокгольма та Києва є інклюзивне економічне зростання, захист довкілля, посилення прав людини та розвиток демократії, гуманітарна допомога та відновлення миру, а також підтримка реформ державного управління. Серед проектів, що фінансуються Швецією, можна виокремити програму «U-LEAD з Європою», яка спрямована на покращення якості надання адміністративних послуг. Ділячись своїми практиками урядування та розвитку громадського сектору, Швеція сприяє формуванню позитивного іміджу держави за кордоном (Kovach, 2021).

В рамках військової підтримки України шведський уряд на початку лютого 2023 р. ухвалив рішення про виділення нашій державі військову допомогу у розмірі понад 400 млн. доларів (протитанкову зброю, обладнання для розмінування, легкі протитанкові комплекси NLAW шведські бойові машини піхоти CV90) (U Shvetsii skhvalyly viiskovu dopomohu Ukraini.,, 2023).

Як Канада та Норвегія, Швеція приділяє значну увагу освітній сфері. У даному напрямку країна запровадила програму «Амбасадори держави», яка передбачена для іноземних студентів. Починаючи з 2012 р. МЗС Швеції щороку організовувало церемонію нагороди Global Swede, до якої були залучені університети та коледжі всієї країни. Мета цієї церемонії полягала в тому, щоб привернути увагу до іноземних студентів та їхньої важливості як послів у відносинах своєї країни зі Швецією, як потенційного ресурсу для шведської промисловості в їхній рідній країні та, що не менш важливо, як послів Швеції у сфері вищої освіти. Після церемонії студенти Global Swede були включені до мережі випускників SI, яка сьогодні налічує понад 15 тис. людей із 140 різних країн світу (Global Swede – Ceremony and Network for International Students, 2022).

Таким амбасадором стала й наша українка Марія Довбенко, яка отримала нагороду Global Swede у 2021 році (Ambasadoru derzhavy – zi Shvetsii do Ukrainy, 2021). Однак у 2022 р. Міністерство закордонних справ, врахувавши кількість нагород, вирішили на певний час призупинити цю церемонію (Global Swede - Ceremony and Network for International Students, 2022).

Отже, держави середньої сили, на прикладі Канади, Королівство Норвегія та Королівство Швеція, здатні виступати активними гравцями у сфері публічної дипломатії. Такі ресурси держави середньої сили, як авторитетність на міжнародній арені, застосування м'якої сили, надійність, активна міжнародна співпраця, зокрема з недержавними міжнародними організаціями, що базуються на спільних ціннісних орієнтирах, виступають потужною комбінацією. Публічна дипломатія своєю чергою виступає інструментом, який може сприяти розвитку стратегічного міжнародного позиціонування держави. Тому, розвиток сектору публічної дипломатії має надзвичайно важливе значення для забезпечення зовнішньополітичних цілей та сприяння вирішенню глобальних проблем для держав, зокрема, тих, які відносять до категорії середньої сили.

REFERENCES

- Ambasadoru derzhavy – zi Shvetsii do Ukrainy (June 9, 2021). *Ukrainska pravda23*. Retrieved from <https://cutt.ly/w5mXaXo> [in Ukrainian].
- Building on success: International Education Strategy 2019-2024 (2019). *Government of Canada*. Retrieved from <https://cutt.ly/c5lypur> [in English].
- Fitzpatrick, K. & Seib, Ph.** (2021). *Canada's Public Diplomacy*. Palgrave Macmillan Series in Global Public Diplomacy. Retrieved from <https://cutt.ly/U5k6vsp> [in English].
- Global Swede – Ceremony and Network for International Students. (March 25, 2022). *University of Cothenburg: Staff Portal*. Retrieved from <https://cutt.ly/R5mZmnW> [in English].
- Government of Canada (2013). *Annual Report to Parliament on Immigration*. Retrieved from <https://cutt.ly/75qDKZ9> [in English].
- Hanzii, O.** (2021). Publichna dyplomatiiia derzhav serednoi syly: pryklad Shvetsii. In: **Temirov, Yu. (Ed.).** *Travnevi studii: istoriia, mizhnarodni vidnosyny, filosofii*, 6, pp. 117-120 [in Ukrainian].
- Hoffmann, H.** (2013). *Twitter as an Instrument of Public Diplomacy: A Case Study of Sweden and Germany*. Sweden: Uppsala University [in English].
- Kovach, A.** (December, 18, 2021). Miaka syly Shvetsii: uspihky ta vyklyky. *Analitichnyi tsentr Adastra*. Retrieved from <https://cutt.ly/V5mCO5c> [in Ukrainian].
- Laws Website Canadian Multiculturalism Act. *Justice Law Website*. Retrieved from <http://laws-lois.justice.gc.ca/eng/acts/> [in English].
- Markushina, N. & Parfenenok, N.** (2002). Klyuchevye momenty stanovleniya publichnoy shvedskoy diplomatii i shvedskogo brenda na sovremennom etape. *Originalnye issledovaniya*, 10 (3), 82-86 [in Russian].
- National Tourism Strategy 2030. (2021). Norway. Retrieved from <https://cutt.ly/45bNoWS> [in English].
- Norway increases humanitarian support for civilians in Ukraine (2023). *Reliefweb*. Retrieved from <https://cutt.ly/q5nRyC2> [in English].
- O'Shea, K.D. (2016). Revitalizing Canadian Public Diplomacy. *Canadian Global Affairs Institute*. Retrieved from <https://cutt.ly/s5lsrqO> [in English].
- Osvita ta navchannia v Norvehii (2023). *Poradnyk*. Retrieved from <https://cutt.ly/C5mn5lh> [in Ukrainian].
- 15 bezkoshtovnykh universytetiv Norvehii u 2023 rotsi. (January 22, 2023). *The Hub for Scholars*. Retrieved from <https://cutt.ly/r5nWno4> [in Ukrainian].
- Popa, T.** (2015). Norway's Public and Cultural Diplomacy. *Journal of Global Politics and Current Diplomacy*, 3, 35-49 [in English].
- Swedish Foreign Policy Stories. Retrieved from <http://www.swemfa.se/> [in English].
- Summary of Swedish Ministry of Foreign Affairs (N.y.). *Regeringskansliets*. Retrieved from <https://cutt.ly/T5qSl4U> [in English].
- Surma, I.V.** (2015). Tsfrovaya diplomatiya v mirovoj politike. *Gosudarstvennoe upravlenie: elektronnyj vestnik*, 49, 221-249. Retrieved from <https://cutt.ly/p5qST4s> [in Russian].

- Trofymenko, M.** (2017). Publichna dyplomatiia Norvehii. *Visnyk Mariupolskoho derzhavnoho universytetu serii: Istorii. Politolohiia*, 18, 381-389 [in Ukrainian].
- Ukraine (2023). *Norwegian People Aid*. Retrieved from <https://www.npaid.org/development/where-we-work/ukraine> [in English].
- U Shvetsii skhvalyly viiskovu dopomohu Ukraini na ponad 400 mln dolariv (February 9, 2023). *Mil.in.ua*. Retrieved from <https://cutt.ly/15mOBos> [in Ukrainian].
- Vovchuk, L. & Belinska, T.** (2019). Evoliutsiia publichnoi dyplomatii ta imidzhu Shvetsii (40-90-ti roky XX st.). *Acta De Historia & Politica: Saeculum XXI*, 1, 24-31 [in Ukrainian].
- Vovchuk, L. & Belinska, T.** (2020). Praktychna realizatsiia publichnoi dyplomatii Korolivstva Norvehii v krainakh Afryky, Blyzkoho Skhodu, Azii, Tsentralnoi ta Latynskoi Ameryky. *Starozhytnosti Lukomoria*, 2 (2), 108-117 [in Ukrainian].
- Zajęcki, R, Shuliak, A. & Fesyk, O.** (2020). Using Public Diplomacy for Creating International Peace and Security – the Case of Poland and Sweden. *Torun International Studies*, 13, 165-175 [in English].